

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Quinta causa est; multiplex malitia in temerariis iudiciis delite scens. Cap.
VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

cogitatio mala &c. S. Dorotheus l. 6. *Qui optant saluari, nunquam curiosi sunt circa minima proximorum delicta, sed circa sua semper occupantur atque ea præcitant.*

82. Sed et si Sanctorum decissent exempla, habemus Christum Iesum Ducem Ordinis nostri, cuius exemplo tam multa sinistra iudicia innocenter passi solari nos possumus. *Recogitate ergo eum, ut monet Apostolus Hebr. 12. v. 3. qui talem sustinuit à peccatoribus aduersum semetipsum contradictionem, ut ne fatigemini animis vestris deficientes.* Tantum date operam ut seruetis illud Apostoli 1. Cor. 4. v. 5. *Nolite ante tempus iudicare, quoadusque veniat Dominus, qui & illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium, & tunc laus erit unicuique à Deo, quam vti nam in hora mortis nostræ, ex Dei ore audiamus.* Audiamus, si non censurabimus alios, & ipsi bene vixerimus. Hoc profundè menti nostræ imprimentes, quod toties hic inculcatur etiam verba Scripturæ à Spiritu S. dicta, si acciperentur ut sonant, & primà specie, non minus censura possent iniquà exagitari quàm verba hominum. Ideo meritò S. Chrysostom. l. 13. in ep. Rom. col. 2. ait: *Nisi cum decenti circumspeditione dictiones ipsas deligamus, & ad Apostoli scopum mentemque attentius respiciamus, fore, ut hinc absurditates infinitæ consequantur.* Et infra col. 9. explicans illud Roman. 8. *Qui in carne sunt Deo placere non possunt.* Dicit, inquit, aliquis, *quidnum corpus nostrum discerpemus, num è carne excedemus. Deo ut placeamus, quid homicidas ne fieri nos censet ad virtutis studium ad se deductos? Vides, quot absurditates enascantur, si simpliciter exceperimus, qua ab auctore dicuntur?*

CAPVT SEXTVM.

Quinta causa vitandorum iudiciorum temerariorum est

84. **M**ultiplex malitia quæ in talibus iudiciis reperitur, ideoque non parum offendit Diuinam Maiestatem. Sape, inquit S. Ambrosius in Apol. post. Dauid c. 1. iudicando, *maius peccatum iudicij est, quàm peccatum ipsius de quo fuerit iudicatum. Si malum est, inquit S. Chrysostomus hom. 24. in Matth. propria peccata non cernere, duplex iam aut triplex peccatum est, iudicare alios, & in suo oculo trahere abque dolore gestare: omne quippe trabe grauius est.* Sed plura sunt peccata in hoc vitio quam tria.

85. **P**rimò enim, ut plurimum hæc iudicia oriuntur ex aliquo defectu contra charitatem, scilicet vel odio, vel auersione animi, vel ira, vel invidia, vel ex omnibus his simul vnitis (quia nõ est insolens hæc omnia simul contra eandem personam in vno reperiri) ac proinde tunc tale iudicium erit multiplici malitiâ maculatum. Quæ non reperitur in eo pectore, in quo est

vera charitas: tum quia *charitas operit multitudinem peccatorum* 1. Petr. 4. v. 8. Immo ut dicitur Proverb. 10. v. 11. *Vniuersa delicta operit charitas:* hæc enim ut ait Apostolus ad Corinth. 13. v. 5. *nõ cogitat malum:* tum quia experientiâ quotidianâ docemur illa ipsa, quæ quandoque improbamus in aliis, nos non improbare in iis quos singulariter amamus; immò quandoque (quod vitio non caret) etiam defectus sic amatorum aut laudamus, aut saltem excusamus. Quare si omnes, vti par est, amaremus sincerâ & perfectâ dilectione, nullum temerè iudicarem, & condemnarem. *Qui iudicat fratrem* Jac. 4. 11. *iudicat legem:* quia inquit S. Thomas 2. 2. q. 74. a. 2. ad 3. *contemnit præceptum de dilectione proximi.*

86. **S**ecundò, Iudicia temeraria oriuntur ex superbiâ omnium malorum radice: vbi enim est solida humilitas, efficit, ut homo meliores se iudicet alios, & res alienas suis anteponat, immò potius, ut S. Bernardus & alij SS. Patres aiunt: *Homo sibi ipsi vilescat,* qui autem talis est, nullum ut imperfectum damnat, excusat omnia, quantum potest.

87. **T**ertio, ex leuitate animi & præcipiti consilio, temeraria iudicia oriri solent: qui enim grauius & maturè facta aliorum considerat, non difficile inuenite potest ea, quæ faciant ad excusationem, non verò ad vituperationem & condemnationem, ideoque ut plurimum temerè iudicantes alios, & facile condemnantes, pro leuibus haberi solent ab aliis, vti verè esse solent.

88. **Q**uartò, oritur nõn rarò iudiciorum temeritas ex irreuerentiâ, seu defectu debitæ obseruantie, quos enim pie obseruamus, non tantum exterius, sed etiam in animo non audemus in facta eorum nostris iudiciis laxare habenas, secus fit, dum aliquem contemnimus.

89. **Q**uintò, oriuntur ex ignorantia sui. *Miser homo,* inquit Deus Pater S. Catharinæ Senensi in dial. c. 93. *semetipsum ignorando, vult agnoscere proximum & iudicare eum & afflictum proximorum: & ex quadam operatione, siue minimo verbo, statim inconsultè damnabiliter iudicat ea quæ sunt hominibus occultæ, sed amici mei semper iudicant in bonum, quia fundati sunt in me summo bono. Huiusmodi verò miseri semper iudicant in malum, quia fundati sunt in miserabili malo.*

90. **S**extò, quæcunque tandem origo talium iudiciorum sit, ea sunt contra iustitiam. Sicut enim infamare aliquem, narrando aliquem defectum alterius non certum, est actus iniustitiæ, in sententia omnium Doctorum, idque nõ aliam ob causam, nisi quia hic actus tollit estimationem bonam de alio; ex mentibus aliorum, ad quam infamatus habet aliquod ius, quod est iustitiæ obiectum, ita qui apud se etiam solum interius temere iudicat alterum, tollit ex animo suo bonam estimationem, ad quam

quam temerè iudicatus ius habebat, quia is nõ habet maius ius ad æstimationem quæ est in vno, quam ad eandem quæ est in alio. Ergo qui eam in se tollit iudicando temerè alium, erga eum est iniustus; multò autem magis, si etiam exterius coram aliis eum condemnet, quia cõdemnando eum infamat, quod si contingat cum plenâ rationis aduertentia sine probabilitibus iudicij talis iudicij formandi, & in re obquam persona sic iudicata notabile detrimentum suæ æstimationis patiarur, tunc certò admittitur mortale peccatum.

91. Meritò ergo Deus Pater S. Catharinæ loco citato dixit; Ex iudicij ortu peccata varia contra iustitiam. Ex talibus iudicij, inquit, frequentissimè generantur odia, homicidia, detractiones, displicentia contra proximum. Post hæc sequuntur solia, videlicet verba contra reuerentiam, immò potius in vituperium & iniuriam contra me ac in detrimentum proximi.

92. Denique hoc certum est, iudicia huiusmodi vt ait S. Thomas 2. 2. q. 60. a. 3. ex cordis malitiâ nasci. Malus, inquit S. Nazianzenus or. 21. de laudibus S. Athanasij, celerrimè adducitur, vt bonum etiam virum condemnet: contra vir probus, ne malum quidem faciliè condemnauerit. Qui enim ad vitium minimè procliuus est, is nec faciliè ad malè de alio suspicandum mouetur. Et vt idem ait or. 8. Non facile de alio malum suspicatur, qui non faciliè ad malum impellitur. Et Abbas Chæremõ apud Cassianum Coll. 11. c. 10. ait: Isdem vitij Monachum subiacere certissimum est, quæ in alio inclementi atque inhumanâ seueritate condemnat. S. Nilus in paren. 11. 39. Attendamus nobis ipsis & alios non reprehendemus. Et c. 40. Multa enim in nobis sunt, propter quæ alios taxamus. Verum dicit: quia vt plurimum imperfecti indicant temerè alios, perfecti verò exculant omnia quæ vitium licet. Quem admodum columna, inquit S. Chrysostomus hom. 38. in templo si steterit recta, accepto pondere amplius confirmatur, si autem modicè obliqua fuerit, suscepto pondere, non solum non confirmatur, sed amplius vadit ad latum; sic & cor hominis, si rectum fuerit, videns opera alicuius viri iusti, aut audiens, per doctrinam sapientia eius amplius confirmatur; si autem fuerit peruersum cor, videns opera alicuius viri iusti, aut audiens, non solum non confirmatur, sed magis ad inuidiam excitatur, & magis peruertitur. Ita internus malus hominis Status, inducit ad malè de aliis iudicandum. Explicat hoc pulchra similitudine S. Dorotheus doct. 16. Contingere, inquit, solet, vt aliquis nocte consistat in aliquo loco seu angulo ciuitatis, non dico monachum, sed quemlibet alium de ciuitate, accidet vt iuxta illum pertranscant viri tres, & vnus quidem ex illis arbitrat eum praestolari socium aliquem, vt vnâ simul eant ad fornicandum: aliter autem latronem seu furem eum esse suspicatur: tertius verò existimat eum vocasse è vicina domo amicum suum, & expectare illum, vt vnâ simul eant ad gratulationem. Ecce hi tres viri eundem hominem, eodem

in loco videntur: & tamen non eandem opinionem de eo habuerunt, neque eandem cogitationem cogitarunt, sed aliud quidem primum; aliud secundum; aliud verò tertium mente de eodem conceperunt; quisq; nimirum pro animi sui statu, & mentis dispositione arbitratus est. Omnes mores pessimi, inquit S. Ambrosius libr. de Noë & Arca cap. 30. erroribus delibantur alienis, non solum erroribus, sed etiam iis, quæ ipsis videntur mala esse etiam si non sint.

S. Dorotheus doct. 16. Sic, inquit, corpora mali humoris quidquid cibi sumpsit, quodammodo perimunt, licet fuerit cibus optimus, nec à cibo causa, sed à corpore quod distemperatum, contraria ad digestionem operatur, & ciborum naturam immutat: sic anima malè disposita vnaquæq; res quamvis bona & vtilis, suo vitio nocet. Finge mellis vasculum ante nos positum esse, si quis in illud modicum quid abstulit iaciat, nonne vas totum corrumpit? & mel amarum facit: Idem nos facere videmus, cum pugillo amaritudinis nostræ, totum proximi bonum corrumpimus, indicantes illum pro statu mentis nostræ, & transformantes quodammodo ipsum ex mala dispositione qua in nobis est. Nam qui bene animo dispositi sunt, tales sunt erga omnes, quales qui corpus temperatissimum habent, qui quidquid nocens comederint, omne conuertunt in nutrimentum. Cuius rei ratio est, vt dixi, corporis temperamentum, sanitas, & bona habitudo, quæ omnia faciunt, vt quidquid comederint, bene vertant, bene digerant, bene concoquant. Hoc ipsum ferè multo antè Seneca lib. 5. de benef. scriptum reliquerat: Quomodo, inquit, stomachus morbo vitiat, & colligens bilem, quoscumque accipit cibos mutat, & omne alimentum in causam doloris trahit, ita animus cæcus quidquid illi commisserit, ad omnis suum & perniciem & occasionem miseria facit.

His malis cum sint obnoxia iudicia sinistra de aliis, merito B. Catharina Bononiensis, vii scribit in eius vita noster P. Iacobus Grassettus l. 1. c. 14. dicebat, duabus scilicet Moniales infallibiliter posse perungere ad gloriam paradisi. Prima scala decem gradibus constans est virtutis: cuius septimus gradus est, Puritas mentis quam dicebat consistere peculiariter in sentiendo semper bonè de omnibus, & in interpretando semper in bonam partem quamlibet actionem proximorum, volendo ne quidem cogitatione maculare admisione ad eam fedæ cogitationis supra opera aliorum.

CAPVT SEPTIMUM.

Sexta causa ob quam vitare debemus remeraria iudicia est

Ocultæ sed iusta Dei dispositio, qui nonnunquam magnas in seruis suis virtutes occultare volens, ne vel, ab eas possidente, per elationem animi perdantur, vel (si huius rei non sit pericula) ne ab inexpertis & pseudopoliticis, aut malignis dona Dei calumniam patiantur